

Historie
školy

Snaha o zpřístupnění vzdělávání v Polníčce má dlouhou historii. Počátky povinné školní docházky pro děti od 6 do 12 let sahají do roku 1774 a souvisí s vydáním „Všeobecného školního řádu pro školy normální, hlavní a obecné“. Na základě tohoto dokumentu vydaného Marií Terezií se mělo vyučovat čtení, psaní, počítání a základním hospodářským a pracovním znalostem. Obec Polníčka byla školsky přičleněna ke klášteru v Zámku Žďáru, proto polničské děti navštěvovaly farní školu v Zámku. Po zrušení kláštera 1784 a po požáru, který mu předcházela, neměla farní škola svoji budovu, proto se vyučovalo v jiných klášterních objektech. Počet školních dětí v obcích ležících v obvodu Polníčky na půl hodiny cesty dosáhl v roce 1812 přes devadesát, což vedlo ke zřízení pomocnické školy přímo v obci. Ta ale neměla vlastní školní budovu, výuka probíhala v domě číslo 48, jehož vlastníkem byl krejčí pan Šimáček, později v domě krejčího pana Pešla číslo 79. Na počátku 19. století rostl počet školou povinných dětí a moravské zemské gubernium v roce 1818 rozhodlo najít v Polníčce vhodnou školní místnost pro vyučování. Přesto až do roku 1820 pravděpodobně výuka dále probíhala ve vlastních domech řemeslníků, kteří působili i jako učitelé. V tomto roce začala velmi krátce s příchodem pomocného učitele pana Vábka ze Zámku Žďár výuka v sále polničské rychty číslo 12. Po odvodu pana Vábka na vojnu vyučování v Polníčce na čas skončilo. O tři roky později v roce 1823, kdy počet dětí, kterých se týkala školní docházka, byl asi 178, povolila nejvyšší dvorská komise stavbu školní budovy. Měla být jednopatrová, se dvěma třídami a bytem pro učitele. Stavba, na které se podíleli převážně obyvatelé Polníčky a okolí, byla zahájena zřejmě v místě vedle nynější sokolovny v „Plači“, avšak v souvislosti s problémy s pozemky, na kterých byla budována, vznikla pouze hrubá stavba, práce byly zastaveny a budova chátrala a dostala se do dražby.

Od roku 1824 s příchodem excurrando pomocníka pana Václava Janische výuka probíhala v domě číslo 10 a v roce 1825 po dva roky pak ve Vašíčkově domě číslo 130. Po dvou letech byla školní místnost zřízena v chaloupce domu číslo 55 „U Zvolských“ (Maternův statek). Přibližně v roce 1830 byl pan Janisch vystřídán podučitelem Bedřichem Votavou. U Zvolských se vyučovalo ještě další dva roky a potom byla škola přestěhována do přízemí panského bytu v myslivně číslo 120, kde Bedřich Votava vyučoval do roku 1851, vystřídal ho podučitel Václav Mikan, který učil v myslivně rok.

V roce 1872 se obecním školským domem stala budova číslo 44, zakoupená již v roce 1852 a posléze přestavěna, která sloužila jako škola až do roku 1891. Jejím správcem byl jmenován pan učitel František Málek, byla jednotřídní rozdělená na tři oddělení, navštěvovalo ji zhruba 160 žáků. Od roku 1875 došlo k zřízení nové třídy v domě číslo 7 zvaném „Tvrz“. Prostory byly pronajaty od pani hraběnky Klotildy ClamGallasové, majitelky panství Vojnův Městec. Byl ustaven podučitel a správce pan František Málek byl jmenován prozatímním řídícím učitelem.

Škola měla své příznivce a sponzory, kteří ji svými dary pomáhali, později podporovali i chudé žáky. O jejím chodu rozhodovala vzniklá pětičlenná Místní školní rada volená na tři roky. Ta v roce 1882 požádala Vysokou zemskou školní radu v Praze o rozšíření školy na trojtřídní a zároveň o posílení učitelského sboru. Žádosti bylo vyhověno a třetí třída byla rovněž umístěna v domě číslo 7 zvaném „Tvrz“. Při povolení rozšíření školy na trojtřídní, se však obec musela zavázat, že

do tří let zahájí stavbu nové školní budovy. Na tuto stavbu však nebyly peníze a po mnoha jednáních a odkladech byl za jedinou vhodnou budovu vytipován dům číslo 147 také v majetku pani hraběnky, bývalé vrchnostenské letní sídlo zvané „Zámeček“. Zámeček byl jednopatrový a dal se poměrně snadno na školní budovu upravit. Pani hraběnka dům pro školní účely darovala a přidala finance i na jeho přestavbu. Polníčka tak získala čtyřtřídní školu.

8. listopadu 1891 se v Polníčce konala veliká slavnost svěcení nové školní budovy. V zápisech ve staré školní kronice se píše:

„Málokdy byla zajisté tichá dědina naše tak rozrušena a tak radostně rozechvěná jako v den 8. listopadu 1891, kdy se vyplnila dávná touha občanstva a byla zasvěcena a účelu svému odevzdána nová školní budova. Přestavba byla provedena panem Fialou z Hlinska. Byla započata v měsíci květnu 1981. Pani majitelkou panství Klotildou Clam Gallasovou byl věnován tzv. „zámeček“, bývalé vrchnostenské letní sídlo. Tato jednopatrová budova byla vyhnána do výše i rozšířena a velmi pěkně stojíc na návrší o samotě se vypínala. V přízemí se nachází byt řídícího učitele a sborovna. V prvním patře je první a druhá třída, v patře druhém třetí a místnost pro třídu čtvrtou, již se snad brzy dočkáme. Slavnost svěcení školy vydařila se věru nad očekávání. Již v předvečer bylo vše uspokojující.

Nová školní budova byla ozdobena červenobílými prapory, v oknech průčelí v prvním poschodí nacházely se tři transparenty s obrazy jejich Veličenstev a heslem „Spojenými silami“ a „Sláva obci Polníčce 18 8/11 91“, v poschodí druhém zářil pak v temný večer korunovaný český lev a nápis „Sláva vlasti“. Ostatní okna byla ověšena pestrobarevnými lampiony, jež vypadaly jako obrovské květy. Po klekání byla přivedena pány učiteli školní dítky před novou školu, zde zapěly rakouskou hymnu a „Kde domov můj?“. Pak je oslovil pan řídící učitel František Stanislav Málek a vysvětlil význam slavnosti. Provolal dík všem dobrodincům školy a vyzval dítky, aby provolaly „Sláva králi našemu, rodné obci a drahé české vlasti“.

Při tom rozžat červený bengálský plamen a nová škola se zaskvěla v rudé záři jako v jeho červácích. Kéž by to věštilo obci šťastnou budoucnost. Dítky při této nevidané podívané vypukly v hlasitý jásot a volaly z vlastního popudu „Sláva panu řídícímu“. Rány z hmoždířů, od lesů se odrážejících, ukončily slavnost.

V neděli ráno vedli páni učitelé dítky do Zámku Žďáru na mši svatou, při níž mnoho pánů učitelů z okolí hudbou a zpěvem spoluúčinkovalo. Odpoledne v půl druhé odjel pan František Černožorský, farář, s velebným panem Maxem Škrábkem, kaplanem ze Zámku Žďáru na mši svatou. Občanstvo šlo v procesi, k němuž se učitelé se žactvem a sborem hudebníků připojili. Průvod se ubíral k nové škole, kde pan farář krásnou vzletnou řečí shromážděné oslovil, blahopřeje obci k nové škole.

Pak se odebral dovnitř budovy, kde v místnosti druhé třídy byl postaven vkusný oltář, jehož hlavní ozdobou byl obraz Anděla Strážce, patrona naší dědiny, k tomu dni dívkami Říhovými, bývalými žačkami zdejší školy ve Vidni sloužícími, věnovaný. Po slavné mši, na které bylo přítomno mnoho učitelů z okolí, se ujal slova starosta Jan Danihel. Uvítal hosty prostými slovy,

vyslovil důvěru učitelům, odevzdal klíče od nové budovy panu řidicimu a provolal „Slávu císaři a králi našemu“. Pan řidící přijav klíče oslovil shromáždění, vyprávěl stručné dějiny zdejší školy, která již roku 1814 založena byla. Vzpomněl všech kolegů, jež zde působili a provolal slávu všem dárcům, hlavně hraběnce Klotildě ClamGallasové, panu školnímu inspektorovi J. Šimkovi, okresnímu hejtmánovi atd. Nato se shromáždění rozešlo, prohlížeje si novou školu. V přízemních místnostech byla uspořádána výstava ručních prací. Z té se pak těšily především bodré panimámy.

Pak byly školní dívky podílány uzenkami a houskami a rozdány jim na památku obrázky Anděla Strážce s tištěným věnováním, z nichž velkou radost měly. Po slavnosti sešla se v hostinci u pana Jana Blažička četná společnost a uspořádána zábava. Program byl zahájen přednáškou o výstavě národopisné (promluvil ji Vlasta Pittnerová), jež více přijata byla. Na to předčítána humorná příležitostná báseň od pana Lubomíra Bícy, jež všeobecnou veselost vzbudila. Na to následovaly zpěvy národních písní. Společnost setrvala dlouho pohromadě. „Na sále“ pak oslavovala naše bujará vesnická chasa tancem slavný den, jenž potrvá dlouho všem v milé paměti.“

V roce 1892 zemřel řidící učitel pan František Málek, na jeho místo byl prozatímním řidicím učitelem jmenován pan Václav Pazderka, který však již v roce 1906 také zemřel. Novým řidicím učitelem se až do školního roku 1924/1925 stal pan František Šmejkal, po jeho odchodu na trvalý odpočinek byl řidicím učitelem ustanoven pan Bohumír Kudrnáč.

V roce 1931 byla v Polničce navíc otevřena Lidová škola hospodářská, kterou navštěvovali žáci od 14 do 16 let a starší, kteří se dobrovolně přihlásili. Zásahu na jejím zřízení měl kovář pan František Lojek. Vyučovalo se zde družstevnictví, pěstování rostlin, zdravotěda, praktické vyučování, řeči vyučovací s písemnostmi, počty a měřictví. Lidová škola hospodářská ukončila svoji činnost v roce 1948.

26. ledna 1936 se sešla Místní školní rada, rozhodla na svůj náklad zřídit výhledově v Polničce měšťanskou školu a zaslala žádost o povolení Zemské školní radě v Praze. 3. ledna 1938 se v měšťanské škole začalo pravidelně vyučovat, ředitelem byl ustaven pan Josef Novák, odborným učitelem pan Václav Lukš. Měšťanská škola byla zřízena v budově školy obecné, z bytu byla zřízena třída a přístavbou nad dřevníkem vznikla další třída s kabinetem. Byt ředitele byl upraven v obecním domě 102. V budově tak bylo 6 tříd, sborovna a kabinet. Obecná škola zůstala trojtřídní s pěti postupnými ročníky.

V roce 1940 byla škola organizována do tří tříd obecných s 80 žáky a tří tříd měšťanských s 89 žáky, pod její správu byla zahrnuta i mateřská škola s 30 dětmi. Ředitelem byl jmenován pan Alois Čepel. Během válečných let došlo v roce 1941 k nové úpravě obecných a měšťanských škol s českým vyučovacím jazykem a v důsledku těchto změn byla v Polničce obecná škola organizována jako dvojtřídní a hlavní škola čtyřtřídní. Ve školním roce 1944/1945 vznikla vyrovnávací třída, tzv. JUK (roční učební kurz), který byl ukončen v roce 1947/1948 a byl pro žáky, kteří nedovršili devítiletou školní docházku. Tak, jako v celém protektorátu, i v polničské škole byla povinná výuka německého jazyka, zastavena výuka dějepisu, vyřazeny knihy neodpovídající státoprávním poměrům.

V březnu 1945 byla v budově školy umístěna německá policie,

škole zůstaly jen tři třídy, bylo zahájeno zkrácené střídavé vyučování. V dubnu pak byla zabrána další třída, vyučovalo se tedy jen ve dvou ve škole a provizorní třetí třída byla umístěna na jevišti v sokolovně.

V poválečném období proběhly ve školní budově velké opravy. Zdi tříd byly opraveny, třídy i chodby vyběleny, byla pořízena nová kamna, v jedné třídě vyměněna podlaha, kolem školní zahrady a budovy byl vybudován plot, ve dvoře postavena kůlna na dříví a další na uložení kol dojíždějících žáků. Ve školním roce 1947/1948 byl na vlastní žádost přeložen dosavadní ředitel Alois Čepel a na jeho místo byl jmenován pan Václav Lukš. Školní rok 1948/1949 přinesl v souvislosti se změnou politických poměrů nové změny i ve správě škol. Pro žáky od šesti do jedenácti let byla škola národní, jejímž ředitelem se stal pan Antonín Jordák, pro žáky od jedenácti do patnácti pak škola střední, jejímž ředitelem zůstal dosavadní ředitel školy obecné a hlavní pan Václav Lukš.

24. dubna 1953 se vydáním zákona stalo základní všeobecné vzdělání povinné a bezplatné. Bylo poskytováno na osmileté střední škole nebo v osmi prvních ročnících střední školy jedenáctileté. Sloučením národní a střední školy tak ve školním roce 1953/1954 byla zahájena v Polničce výuka v osmileté střední škole, jejímž ředitelem byl jmenován pan Jan Bečka. Do tohoto období spadá i zavedení možnosti stravování dojíždějících dětí a dětí zaměstnaných matek z Polničky, zavedení praktických cvičení v dílnách, které probíhaly v zakoupeném vyřazeném a upraveném železničním vagóně umístěném za školou.

K další významné organizační změně došlo od 1. ledna 1961, kdy bylo rozšířeno povinné základní vzdělání od šesti do patnácti let a škola byla organizována jako základní devítiletá s ředitelkou paní Milenou Blažičkovou.

Ve školním roce 1963/1964 měla škola 198 žáků a jejím ředitelem se stal pan Vladimír Polcar. První stupeň byl organizován jako dvoutřídní. V první třídě byly tři postupné ročníky, ve třídě druhé dva. Pro velký počet žáků na 2. stupni byl 6. a 8. ročník rozdělen do dvou tříd. Místa bylo ve škole nedostatek, proto na 1. stupni došlo ke směnování. Škola nutně potřebovala provedení stavební rekonstrukce.

Ředitelem školy ve školním roce 1970/1971 byl jmenován pan Jan Mittermayer, který v této funkci působil až do roku 1976, kdy byl jmenován okresním školním inspektorem. Rekonstrukce budovy, která byla v tomto období zahájena, byla prováděna v tzv. „Akci Z“. Občané svépomocí vyměňovali na staré budově okna a podlahy, bylo přebudováno lokální vytápění na ústřední s novou kotelnou a uhelnou, vznikly nové kabinety, došlo k vybavení tříd novým nábytkem, úpravě okolí školy.

V roce 1977 byly zahájeny přípravy na přístavbu pro 1. stupeň, odborné učebny, školní jídelnu s kuchyní a mateřské školy, o přístavbě bylo rozhodnuto v roce 1979. V té době byl již ředitelem školy pan Jaroslav Páček. Touto náročnou akcí, kterou občané Polničky své škole obětovali mnoho času a práce, se podstatně zvedla úroveň školy. V upravené části staré školy byly umístěny třídy 2. stupně, sborovna, školní knihovna, kabinety, v nové přístavbě byly školní kuchyně s jídelnou, dvě třídy 1. stupně, družina a šatny. Po pádu totalitního režimu v listopadu 1989 se škole otevřely nové možnosti jak ve

způsobech výuky, tak i v jejím vlastním postavení. K 1. 7. 1992 získala Základní škola v Polníčce právní subjektivitu a v následujícím školním roce byla ředitelkou jmenována paní Mgr. Jana Vavřínková, která nově se nabízejících možností využila a svoji činnost zaměřila nejen na výchovu a vzdělávání žáků, ale i na zlepšení školního prostředí. V prvních letech po jejím nástupu byla škola plynotřídňována, došlo k přestavbě sociálního zařízení, zateplení severní strany budovy, výměně podlahových krytin, vybudování počítačové učebny, vybavení tříd novým nábytkem, výzdobě prostor školní budovy, byly vybudovány nové šatny a upraveny vstupní prostory. Od 1. ledna 2003 v rámci státní reformy školství přešla pod řízení základní školy škola mateřská, změnil se název na Základní škola a Mateřská škola Polníčka, okres Žďár nad Sázavou. V souvislosti s otevřením druhého oddělení mateřské školy, došlo k vnitřním úpravám přizemí přístavby.

K další velké změně došlo v roce 2004, kdy byla zahájena přístavba nad novou částí školní budovy spojená s jejím zateplením. Touto rekonstrukcí škola získala nové prostory pro všechny kmenové třídy 1. a 2. stupně. Na tuto rekonstrukci navázaly v roce 2010 vnitřní úpravy staré historické budovy. Úpravy se týkaly elektroinstalace, podlah, osvětlení, dveří, vybavení didaktickými pomůckami, výpočetní technikou i nábytkem. Vnitřní vybavení novou technikou, pomůckami a nábytkem bylo zároveň uskutečněno i ve třídách nové budovy a v mateřské škole. Ve staré budově vznikly nové odborné učebny dějepisu, zeměpisu a přírodopisu, sborovna, prostory pro školní družinu, keramickou dílnu, školní kuchyňku a prostornější počítačovou učebnu, zlepšilo se prostředí školní knihovny. Součástí těchto změn byla i úprava prostorů za budovou, vzniklo zde hřiště, byly instalovány naučné tabule, lavičky, herní a sportovní prvky, vybudován altán a přístřešek na kola. Průběžně docházelo i ke změnám ve vybavení a modernizaci školní kuchyně, jídelny i mateřské školy. V prostorách mateřské školy bylo zrekonstruováno sociální zařízení pro děti, vstupní prostory a šatny, došlo na vybavování novými moderními pomůckami a technikou, k celkové výzdobě interiéru a jeho zútulnění. Poslední velkou změnu prodělaly chodby a schodiště staré budovy školy v roce 2014, kdy došlo k jejich opravě, novému obložení a nátěru.

Od školního roku 2019/2020 byla do funkce ředitelky školy jmenována paní Mgr. Romana Chlubnová. Ve školním roce 2020/2021 došlo k realizaci nejvýraznější rekonstrukce staré školní budovy. Nejen že byla vyměněna okna, střecha budovy, provedeno zateplení, ale došlo i k velké proměně interiéru, prostory se staly bezbariérové, nové chodby propojily starou a novou část školy, v bývalých půdních prostorách vznikla prostorná multifunkční místnost, ve 2. poschodí prostornější učebna pro informatiku a školní družinu, v 1. poschodí nová ředitelna, kancelář a moderní učebna přírodovědných předmětů, v přízemí byly rozšířeny šatny, vznikly dílny doplněné o keramickou pec. Došlo i k úpravám venkovních prostor před školou.

Touto poslední velkou změnou se tak podmínky pro vzdělávání a výchovu výrazně zlepšily a se začátkem školního roku 2021/2022 se začíná psát nová kapitola nejen o životě školní budovy, ale zejména o vzdělávání v Polníčce.

ŘEDITELÉ POLNIČSKÉ ŠKOLY

1875 – 1892	řídící učitel František Málek
1892 – 1906	řídící učitel Václav Pazderka
1906 – 1925	řídící učitel František Šmejkal
1925 – 1938	řídící učitel Bohumír Kudrnáč
1938 – 1940	ředitel měšťanské školy Josef Novák
1940 – 1948	ředitel měšťanské školy Alois Čepel
1948 – 1953	ředitel obecné a hlavní školy Václav Lukš
1948 – 1953	ředitel národní školy Antonín Jordák
1953 – 1961	ředitel sloučené školy Jan Bečka
1961 – 1963	ředitelka školy Milena Blažičková
1963 – 1970	ředitel školy Vladimír Polcar
1970 – 1976	ředitel školy Jan Mittermayer
1976 – 1993	ředitel školy Jaroslav Ptáček
1993 – 2018	ředitelka školy Mgr. Jana Vavřínková
2018 – dosud	ředitelka školy Mgr. Romana Chlubnová

Rok 1934/1935

Vyřazený železniční vagon pro budoucí výuku dílen, 50. léta

Výlet na Pernštejn 1962/1963

Lyžařské závody 1964/1965

Učitel'ský sbor 1986/1987

Dětský karneval 1965/1966

Školní dílny 1994/1995

Hurá na prázdniny, rok 1994/1995